

การกำหนดโทษปรับตามร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ....

The Determination of Fines Imposing Under the Draft law
on One Person Corporation

เบญจนารา จันนาวัน (Benjanara Jannawan)* ดร.ปรมาภรณ์ วีระพันธ์ (Dr.Paramaporn Weeraphan)**

บทคัดย่อ

ร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ. ... ใช้ระบบโทษปรับแบบตายตัว เป็นบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นบทลงโทษที่มีความเหมาะสมต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่เป็นอุปสรรคในการลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคล และการป้องปรามการทำผิดซ้ำในกลุ่มอาชญากรผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจ จากผลการศึกษาเปรียบเทียบหลักการลงโทษปรับตามกฎหมายต่างประเทศ ผู้ศึกษาเห็นควรเสนอให้ปรับใช้ระบบการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ขนาดของโทษปรับที่เพิ่มเป็นเท่าตัวจะทำให้การลงโทษเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษนิติบุคคล ป้องกันและควบคุมการดำเนินงานของนิติบุคคลมิให้นิติบุคคลกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งการมีบทลงโทษที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ จะทำให้การทำธุรกิจของไทยมีความเสี่ยงที่จะมีความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลลดลง ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสในการแข่งขันทางเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศได้อย่างดี

ABSTRACT

Fixed sum fines are the most commonly used financial penalties in Thailand. The amount of fine usually depends on the gravity of the offence and the extent of blameworthiness of the offender. However, a uniform fine for all offenders committing similar offences, still obstacle among the legal entity and recidivism preventing for wealthy offenders. Consequently, using law-and-economics analysis, this study suggests that the day-fine is a superior model to other forms of fines. This system is considered to be efficient in deterring undesirable behavior. Increasing of fines imposing would be prevent and control to the operation of the legal entity from further offenses. This will be expanding the opportunity for economic competition in Thailand.

คำสำคัญ: โทษปรับ บริษัทจำกัดคนเดียว ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล

Keywords: Fines, One-Person corporation, Corporate criminal liability

*นักศึกษา หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

บทนำ

ในปัจจุบันการประกอบธุรกิจในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ จนอาจเหลือผู้ประกอบการเพียงคนเดียว ข้อมูลสถิติของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่า สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัทจำกัดมีจำนวนมากถึงร้อยละ 79.89 ที่มีผู้ถือหุ้นเพียงคนเดียว ถือหุ้นมากกว่ากึ่งหนึ่งของหุ้นทั้งหมดในบริษัท (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2558) โดยนับว่าผู้ถือหุ้นดังกล่าวเป็นเจ้าของบริษัทโดยแท้จริง ดังจะเห็นได้ทั่วไปในบริษัทจำกัดขนาดเล็กที่มีก้ออาศัยบุคคลในครอบครัวมาเป็นผู้ถือหุ้นรายย่อยในบริษัท เพื่อให้มีจำนวนผู้ถือหุ้นครบตามที่กฎหมายกำหนดในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด ซึ่งการกระทำเหล่านี้เป็นการบิดเบือนเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย และเป็นปัญหาสำคัญที่ยังไม่สามารถหาวิธีแก้ไขได้

กระทรวงพาณิชย์จึงได้สนับสนุนให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ.... โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว มีสาระสำคัญคล้ายกับกฎหมายการจัดตั้งบริษัทจำกัด ซึ่งเดิมการเข้าจัดตั้งบริษัทจะต้องมีบุคคลธรรมดาตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปเข้าทำสัญญา แต่บริษัทจำกัดคนเดียวนั้นสามารถจัดตั้งได้โดยบุคคลเพียงคนเดียว อีกทั้งความตระหนักในความสำคัญ ของการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลาง ขนาดเล็ก และรายย่อย ซึ่งมีสัดส่วนทางเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 37.4 ของรายได้ทั้งหมดของประเทศ (พีซีซีทีดี, 2561) อีกทั้งมีความจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อกำหนดให้กฎหมายมีความทันสมัย เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยในขณะนี้ ทั้งสิงคโปร์และมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศชั้นนำในทางการค้าของอาเซียน ต่างก็มีกฎหมายให้ตั้งบริษัทที่ถือหุ้นโดยคนเดียวได้ (ชริตา, 2560) ประกอบกับความสำคัญของการประกอบธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ที่เป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงได้พยายามเร่งสร้างความแข็งแกร่ง และผลักดันให้กลุ่มธุรกิจดังกล่าวเข้าจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทางด้านแหล่งทุนจากภาครัฐ และสิทธิประโยชน์ด้านอื่น ๆ

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า ร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ... (ฉบับผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2563) ยังมีข้อจำกัดอันเป็นอุปสรรคในการลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคล และการป้องปรามการทำผิดซ้ำในกลุ่มอาชญากรผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจ คือ โทษปรับตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้บัญญัติบทลงโทษให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท จำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ซึ่งใช้การกำหนดโทษปรับแบบตายตัว อันมีการบัญญัติค่าปรับสูงสุดและต่ำสุดไว้ในแต่ละฐานความผิดอย่างชัดเจน เพื่อให้ศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการสั่งลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิด ระบบโทษปรับแบบตายตัวตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีได้ทำให้การลงโทษเป็นไปโดยเท่าเทียม อีกทั้งโทษปรับสูงสุดมีจำนวนต่ำกว่าระดับที่เหมาะสมจนไม่สามารถป้องปรามการฝ่าฝืนกฎหมาย และมีได้ค่านึงถึงอัตราเงินเพื่อที่เปลี่ยนแปลงไปนับจากวันที่บทลงโทษถูกบัญญัติขึ้น กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งสามารถชำระค่าปรับได้ จะไม่ได้รับผลกระทบจากการลงโทษหนักเท่าผู้ที่มีฐานะยากจน ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อการบังคับโทษปรับและมีแนวโน้มกระทำความผิดซ้ำในอนาคต

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การบังคับตามร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ.... มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบกฎหมายของต่างประเทศกับกฎหมายของไทยด้านความเหมาะสมในการนำการลงโทษปรับตามรายได้มาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดตามร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ. (ฉบับลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2563 ฉบับผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา) เพื่อเสนอเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจาก บทบัญญัติของกฎหมาย คำพิพากษาของศาล บทความวิชาการและวารสารงานวิจัยทั้งในไทยและต่างประเทศ รวมถึงบทความวิชาการและวารสารวิจัยด้านนิติเศรษฐศาสตร์และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้มาซึ่งข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และนำเสนอข้อมูลใน 2 รูปแบบ คือ นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาและนำเสนอข้อมูลเปรียบเทียบในรูปแบบของตาราง จากนั้นจึงอภิปรายผลและสรุปข้อมูลของกฎหมายที่เกี่ยวกับการลงโทษปรับแบบตายตัว และการลงโทษปรับตามรายได้ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ประเภทของโทษปรับ

ระบบโทษปรับในปัจจุบันสามารถแยกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ โทษปรับแบบตายตัว โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ และการปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด ซึ่งในการศึกษานี้ผู้ศึกษาจะทำการกล่าวถึงโทษปรับ 2 ประเภท คือ

1.1 โทษปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด หรือโทษปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System)

โทษปรับแบบตายตัว คือ การลงโทษปรับตามอัตราขั้นสูงสุดและต่ำสุดที่มีกำหนดไว้ในกฎหมาย เป็นการกำหนดอัตราโทษปรับที่แน่นอน กล่าวคือ ปรับได้ไม่ต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด และต้องไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด โดยศาลจะกำหนดโทษปรับให้ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล ดังนั้น การลงโทษในลักษณะนี้จะต้องพิจารณาถึงความเป็นอยู่ฐานะทางการเงินของผู้กระทำแต่ละบุคคล ซึ่งการลงโทษปรับให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ยังคงพบว่ามีปัญหาในเรื่องการใช้ดุลพินิจของศาลว่าจะมีหลักเกณฑ์อย่างไรในการกำหนดอัตราโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดแต่ละคน จึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสัดส่วนของอัตราโทษปรับกับผู้กระทำความผิด (พิรุฬห์ โศกุลวรรณ, 2542) ดังนี้

- (1) การกำหนดสัดส่วน หรืออัตราโทษปรับให้ได้สัดส่วนกับภัยอันตรายหรือความผิด
- (2) การกำหนดสัดส่วนตามภาวะทางเศรษฐกิจ และการเงิน

อย่างไรก็ตาม วิธีดังกล่าวอาจมีวิธีการที่ทำให้เกิดความเสมอภาคในการลงโทษ ด้วยเหตุที่ว่า 1 ใน 10 ของผู้ที่มีเงินหนึ่งล้านบาท ย่อมมีค่าต่างจาก 1 ใน 10 ของผู้ต้องหาที่มีเงินหนึ่งแสนบาท ซึ่งการลงโทษลักษณะนี้อาจใช้ไม่ได้กับผู้กระทำความผิดที่ไม่มีเงิน

1.2 โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day-Fines System)

โทษปรับตามวันและรายได้ คือ การลงโทษปรับที่กำหนดอัตราค่าปรับให้มีความสัมพันธ์กับรายได้โดยเฉลี่ยในแต่ละวันของผู้กระทำความผิด เพื่อให้การลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพในการยับยั้งมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำอีก โดยแนวความคิดการลงโทษปรับตามวันและรายได้เป็นแนวคิดใหม่ที่ได้รับการสนใจ และถูกนำไปบังคับใช้อย่างเป็นทางการในหลายประเทศ (ตารางที่ 1) ช่วยหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้ตามการลงโทษปรับแบบตายตัว นอกจากนี้แนวความคิดการลงโทษปรับตามวันและรายดียังช่วยให้การลงโทษปรับบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ไม่ว่าจะผู้กระทำความผิดจะมีฐานะทางเศรษฐกิจร่ำรวย หรือยากจนก็ตาม เพราะเป็นการคำนวณค่าปรับจากรายได้โดยเฉลี่ยในแต่ละวันของผู้กระทำความผิด ระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้นี้มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ข้อ (พิชยนต์ นิพาสพงษ์, 2542) คือ

- (1) รายได้ต่อวัน ของผู้ที่จะถูกปรับ โดยพิจารณาจากรายได้จริง รายได้เฉลี่ย และรายได้ประมาณการ
- (2) จำนวนวันที่ศาลเห็นสมควรจะปรับโดยพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิด โดยจำนวนวันจะเป็นตัวตั้งเพื่อนำไปคูณกับรายได้ต่อวันของจำเลย

(3) จำนวนค่าปรับ คือผลลัพธ์ที่ได้จากการนำจำนวนวันไปคูณกับจำนวนรายได้ต่อวันของจำเลยอันจะเป็นค่าปรับในแต่ละคดีความผิด (สูตรที่ 1)

$$\text{ค่าปรับตามรายได้} = \text{จำนวนหน่วยวันปรับ} \times \text{รายได้สุทธิต่อวัน}$$

— สูตรที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบโทษปรับตามรายได้ของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป (Elena, 2015)

ประเทศ	เริ่มต้นใช้ (ค.ศ.)	วันปรับ สูงสุด (วัน)	วันปรับ ต่ำสุด (วัน)	อัตราค่าปรับ รายวัน (ยูโร)	ผลของการ ฝ่าฝืน	ที่มาของค่าปรับ
ฟินแลนด์	1921	120	1	-	จำคุก	รายได้
สวีเดน	1931	150	30	3.50–117	จำคุก	รายได้
เดนมาร์ก	1939	60	1	0.27–	จำคุก	รายได้
เยอรมันนี	1975	360	5	1–30,000	จำคุก	รายได้ และทรัพย์สิน
ออสเตรีย	1975	360	4	4–5,000	จำคุก	ขึ้นอยู่กับทรัพย์สิน
อิตาลี	1978	540	30	0.30–69	จำคุก	รายได้
ฝรั่งเศส	1983	360	1	-1,000	จำคุก	รายได้
โปรตุเกส	1983	360	10	1–490	จำคุก	ขึ้นอยู่กับทรัพย์สิน
สเปน	1995	730	10	2–400	จำคุก	ขึ้นอยู่กับทรัพย์สิน
โปแลนด์	1997	540	10	2.38–477	จำคุก	รายได้ และทรัพย์สิน

2. หลักความรับผิด และโทษทางอาญาที่บังคับใช้กับนิติบุคคลตามกฎหมายไทยในปัจจุบัน

นิติบุคคลนั้นย่อมจะรับโทษได้ แต่รับโทษจำคุกไม่ได้โดยสภาพ (ปิยธิดา บุญพา, 2558) อาจกล่าวได้ว่านิติบุคคลไม่อาจรับผิดในทางอาญาเป็นการทั่วไปได้ เว้นแต่โทษ 2 ประเภท คือ โทษปรับ และโทษริบทรัพย์สิน ประเทศไทยนั้นยังมีได้มีการวางบทบัญญัติหลักทั่วไปของความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลไว้อย่างชัดเจน แต่จากอดีตถึงปัจจุบันศาลได้ยึดหลักแนวทางของคำพิพากษาที่วางหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยให้นิติบุคคลจะต้องรับความผิดทางอาญาได้ (ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558) โดยการนำหลักการแสดงเจตนาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้เป็นเจตนาในทางอาญาของนิติบุคคลโดยตรง คำพิพากษาที่ถูกใช้เป็นบรรทัดฐานในคดีที่เกิดขึ้นภายหลังวินิจฉัยตาม เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 787-788/2506 (ประชุมใหญ่) วางหลักไว้ว่า “เจตนาของนิติบุคคลย่อมแสดงออกทางผู้แทนของนิติบุคคลเมื่อผู้แทนของนิติบุคคลแสดงเจตนาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้แทนในทางการของการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเจตนาที่ผู้แทนนิติบุคคลและต้องถือว่าเป็นเจตนาของนิติบุคคลนั่นเอง” ทั้งนี้พบว่าโทษทางอาญาที่บังคับใช้กับนิติบุคคลตามกฎหมายไทยในปัจจุบันมี 3 ประเภท ได้แก่

2.1 กฎหมายที่กำหนดความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลไว้โดยชัดแจ้ง

เมื่อมีกฎหมายบัญญัติโดยตรงให้นิติบุคคลใดต้องรับผิดทางอาญา นิติบุคคลนั้นก็ย่อมจะต้องรับผิดตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติไว้ กฎหมายประเภทนี้มักกำหนดหน้าที่ให้นิติบุคคลต้องปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ และเมื่อนิติบุคคลไม่ปฏิบัติหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายก็ย่อมเกิดความผิดทางอาญาและต้องได้รับโทษตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ๆ จากนั้นศาลจะทำการวินิจฉัยดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2.2 กฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลไว้โดยปริยาย

เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้นิติบุคคลใดต้องรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่นซึ่งนิติบุคคลจะต้องรับผิดชอบ ซึ่งกฎหมายประเภทนี้มิได้บัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลไว้โดยชัดเจนแต่มีกฎหมายที่ผู้รับผิดชอบที่มี "ฐานะอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ" ให้รับผิดชอบ ดังนั้น หากนิติบุคคลใดเป็นผู้มีฐานะอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะก็อาจมีความรับผิดชอบทางอาญาตามแนววินิจฉัยของศาลไทยได้

2.3 กฎหมายที่ไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล

หากไม่มีกฎหมายบัญญัติโดยตรงให้นิติบุคคลต้องรับผิดชอบ หรือต้องรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่น นิติบุคคลจะรับผิดชอบทางอาญาที่ต่อเมื่อความผิดทางอาญานั้นได้กระทำไปในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น และนิติบุคคลได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นแล้ว กฎหมายประเภทนี้ศาลฎีกาของไทยจะวางแนววินิจฉัยว่า "ผู้ใด" ตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ หรือตามประมวลกฎหมายอาญาย่อมหมายความรวมถึงนิติบุคคลได้ด้วย ดังนั้น นิติบุคคลอาจมีความรับผิดชอบทางอาญาในความผิดที่กระทำโดยเจตนา หรืออาจต้องรับผิดชอบทางอาญาในความผิดที่กระทำโดยประมาท

3. หลักการ และสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ...

ในปัจจุบัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยห้างหุ้นส่วนและบริษัท ได้กำหนดให้การจัดตั้งจดทะเบียนบริษัทจำกัด ต้องมีบุคคลธรรมดาตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เข้าทำสัญญาจัดตั้งบริษัทนั้น โดยกฎหมายมิได้กำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของแต่ละคนไว้ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2560) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคเอกชนที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจเพียงคนเดียวโดยไม่ประสงค์ที่จะร่วมลงทุนกับบุคคลอื่น อีกทั้งช่วยให้ผู้สนใจประกอบการเริ่มจัดตั้งองค์กรธุรกิจได้ง่ายขึ้น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกระทรวงพาณิชย์จึงตระหนักถึงความสำคัญ และได้ดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ... เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งแรกในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 อันมีการกำหนดสาระสำคัญของบริษัทจำกัดคนเดียวไว้ ดังนี้ (ตารางที่ 1)

3.1 บริษัทจำกัดคนเดียว ตามร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ...

บริษัทจำกัดคนเดียว คือ บริษัทที่ตั้งขึ้นด้วยความประสงค์จะแสวงหากำไรโดยมีเจ้าของทุนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว ซึ่งรับผิดชอบจำกัดไม่เกินทุนจดทะเบียนของบริษัท อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติถึงการกำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ อีกทั้งทุนจดทะเบียนนั้น เจ้าของทุนจะชำระเป็นเงินสดหรือทรัพย์สินอื่นนอกจากเงินสดก็ได้ แต่ในกรณีการชำระทุนเป็นเงินสด กฎหมายกำหนดว่าหุ้นหุ้นหนึ่งจะต้องมีราคาไม่ต่ำกว่า 5 บาท ดังนั้น ทุนจดทะเบียนของบริษัทจำกัดคนเดียว มีขั้นต่ำเริ่มต้นที่ 5 บาท (ชริตา ธีรธรรมธาดา, 2560)

4. หลักการกำหนดโทษทางอาญาตามร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ...

บริษัทจำกัดคนเดียว เป็นนิติบุคคลประเภทแสวงหากำไรที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ด้วยสถานะทางกฎหมายเป็นนิติบุคคลนี้ จึงต้องบัญญัติกฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดของผู้แทนนิติบุคคลและนิติบุคคล ในการพิจารณาหลักการกำหนดโทษเรื่องบริษัทตามกฎหมายไทยมีหลักเกณฑ์ 2 ประการ คือ

4.1 หลักความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลเอง

บุคคลธรรมดาซึ่งอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงอันถือว่าเป็นจิตวิญญานและเจตจำนงโดยแท้ของนิติบุคคล เมื่อได้กระทำความผิดอาญาขึ้นภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล ถือว่าเป็นการกระทำและเจตนาของนิติบุคคล นิติบุคคลจึงเป็นผู้กระทำความผิด และมีความรับผิดชอบทางอาญาโดยตรง (บุญเลี้ยง วงศ์สัมพันธ์, 2556)

4.2 หลักการบริหารงานที่ดี

หลักการที่สร้างขึ้นเป็นมาตรฐานการทำงานแก่ผู้บริหารนิติบุคคล และผู้แทนนิติบุคคลในการดำเนินงานอันเป็นการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่นิติบุคคล กล่าวคือเมื่อผู้แทนนิติบุคคลกระทำการอันผิดหลักการนี้อาจได้รับโทษทางอาญาซึ่งถือเป็นการลงโทษที่ไม่ใช่เป็นผู้กระทำความผิดโดยตรง แต่เป็นการลงโทษที่ได้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการที่สมควรจะกระทำตามหน้าที่ (วงศ์ศิริ ศรีรัตน์, 2536)

ตารางที่ 2 ความแตกต่างบางประการของบริษัทจำกัด และบริษัทจำกัดคนเดียว

ประเด็น	บริษัทจำกัด	บริษัทจำกัดคนเดียว
ความหมาย	บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นโดยแบ่งทุนของบริษัทเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน	บริษัทที่แสวงหากำไรโดยมีเจ้าของทุนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียวซึ่งรับผิดชอบจำกัดไม่เกินทุนจดทะเบียนของบริษัท
การจัดตั้ง	3 คนขึ้นไป	1 คน
การลงทุน	เงินเท่านั้น	เงิน หรือทรัพย์สิน
ผู้มีอำนาจจัดการ	กรรมการบริษัท	เจ้าของทุน
สถานะ	นิติบุคคล	นิติบุคคล
ผลตอบแทน	เงินปันผลตามมติที่ประชุมใหญ่ จ่ายจากกำไร ถ้าขาดทุนห้ามจ่ายเงินปันผลจนกว่าจะได้แก้ไขให้หายขาดทุน	จ่ายจากกำไร ถ้าขาดทุนห้ามจ่ายเงินปันผลจนกว่าจะได้แก้ไขให้หายขาดทุน
หน้าที่	ต้องส่งงบการเงิน ต้องยื่นภาษีต่อกรมสรรพากร	ต้องส่งงบการเงิน ต้องยื่นภาษีต่อกรมสรรพากร

5. กฎหมายและหลักการจัดตั้งบริษัทโดยบุคคลคนเดียวในต่างประเทศ

ในปัจจุบันแนวคิดในการจัดตั้งบริษัทเอกชนจำกัดโดยผู้ถือหุ้นเพียงคนเดียวเป็นที่ยอมรับและนิยมอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ เยอรมนี ฝรั่งเศส อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ เป็นต้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการยกตัวอย่างเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง 3 ประเทศ (ตารางที่ 3) ได้แก่

5.1 กฎหมายและหลักการจัดตั้งบริษัทโดยบุคคลคนเดียวในประเทศเยอรมนี

เยอรมนีเป็นประเทศแรกที่เป็นผู้เริ่มยอมรับหลักการจัดตั้งบริษัทเอกชนจำกัดคนเดียว ในปัจจุบันมีบริษัทเอกชนจำกัดคนเดียว 2 รูปแบบด้วยกัน คือ GmbH ทุนจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทขั้นต่ำ 25,000 ยูโร และ mini-GmbH ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 1 ยูโร ทั้งนี้ การตัดสินใจเลือกรูปแบบการจัดตั้งบริษัทอาจขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจและวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบการ (Klaus, 2006)

5.2 กฎหมายและหลักการจัดตั้งบริษัทโดยบุคคลคนเดียวในประเทศฝรั่งเศส

ถึงแม้กฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสจะเกิดขึ้นภายหลังเยอรมนี แต่มีหลักเกณฑ์ที่น่าสนใจคือ การกำหนดโทษที่แตกต่างจากไทยและประเทศต่างๆ ในยุโรป อีกทั้งยังเป็นประเทศที่เริ่มนำลักษณะของ GmbH ของเยอรมนี และ Private Limited Company ของอังกฤษมาผสมกัน ในปัจจุบันประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายอนุญาตให้ตั้งบริษัทที่มีผู้ถือ

หุ้นคนเดียวอยู่ 2 รูปแบบ คือ SARL และ SAS ซึ่งบริษัทเอกชนจำกัดคนเดียวรูปแบบ SAS ต้องมีผู้ก่อการจัดตั้งบริษัทอย่างน้อย 1 คน ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 1 ยูโร และบริษัทเอกชนจำกัดคนเดียวรูปแบบ SARL ต้องมีผู้ก่อการจัดตั้งบริษัทตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป และจะต้องมีผู้ถือหุ้น 2-100 ราย ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 1 ยูโร รูปแบบบริษัททั้งสองประเภทนี้ ช่วยให้ง่ายต่อการเข้าประกอบกิจการของนักลงทุน อีกทั้งอนุญาตให้บริษัทออกพันธบัตรและหลักทรัพย์ขายให้แก่ผู้ลงทุนเฉพาะกลุ่มได้อีกด้วย (เสถียรภาพ นานหลวง, 2559)

5.3 กฎหมายและหลักการจัดตั้งบริษัทโดยบุคคลคนเดียวในประเทศอังกฤษ

อังกฤษเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศที่กฎหมายส่วนบริษัทมีการพัฒนาและได้รับการยอมรับระดับโลก จากปรากฏการณ์ของคดี Salomon VS Salomon company limited ในปี 1897 นับว่าเป็นรากฐานสำคัญของแนวคิดเรื่องบริษัทจำกัดคนเดียวให้แก่หลายประเทศทั่วโลก ในปัจจุบันประเทศอังกฤษมีการตรากฎหมายบริษัทฉบับปี ค.ศ. 2006 โดยกฎหมายบริษัทฉบับนี้ ได้วางหลักเกณฑ์เรื่องบริษัทจำกัดความรับผิดชอบโดยผู้ถือหุ้นคนเดียวไว้เป็นบทเฉพาะ ทำให้กฎหมายมีความชัดเจนมากขึ้น และจากการปฏิรูปกฎหมายของประเทศอังกฤษในครั้งนี้ ยังช่วยดึงดูดนักลงทุนจากประเทศต่างๆ ให้เข้ามาลงทุนในประเทศเพิ่มมากขึ้น (Beretka, 2010)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบลักษณะบริษัทจำกัดคนเดียวของไทยและต่างประเทศ

ประเทศ	กฎหมายบริษัท	รูปแบบบริษัท	การจัดตั้ง	ผู้ถือหุ้น	ทุนจดทะเบียน
ไทย	ร่างพระราชบัญญัติ บริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ....	บริษัท จำกัด (คนเดียว) หรือ บจค.	1 คน	1 คน	ไม่กำหนดขั้นต่ำ
สหรัฐ เยอรมนี	Limited Liability Company Act (as last amended 2016)	UG or Mini-GmbH	1 คน	1 คนขึ้นไป	1 ยูโร
สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส	The Commercial Code 2002	SAS	1 คน	1 คนขึ้นไป	1 ยูโร
		SARL	1 คน	2-100 คน	1 ยูโร
อังกฤษ	The Company Act 2006	Ltd	1 คน	1 คนขึ้นไป	ไม่กำหนดขั้นต่ำ

6. การกำหนดโทษตามกฎหมายการจัดตั้งบริษัทโดยบุคคลคนเดียวในต่างประเทศ

6.1 ประเทศเยอรมนี

การลงโทษปรับกับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายการจัดตั้งบริษัทเอกชนจำกัดคนเดียวของประเทศเยอรมนี ถึงแม้ความรับผิดของนิติบุคคลในระบบกฎหมายเยอรมันสามารถรับผิดชอบได้เพียงทางปกครองเท่านั้น แต่ก็มีหลักที่บัญญัติไว้ว่า หากผู้ใดกระทำความผิดอันเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย ซึ่งศาลจะนำการลงโทษปรับแบบตามวันและรายได้เข้ามาใช้ในการพิจารณาตัดสิน มีขนาดของค่าปรับรายวันไม่ต่ำกว่า 1 ยูโร และไม่เกิน 30,000 ยูโร

6.2 ประเทศฝรั่งเศส

ตามกฎหมายการจัดตั้งบริษัทเอกชนจำกัดคนเดียวของประเทศฝรั่งเศสอันเป็นประเทศที่ยอมรับทฤษฎีบุคคลที่แท้จริงในสภาพของนิติบุคคลมาอย่างยาวนานนั้น ได้มีการบัญญัติความรับผิดทางอาญาสำหรับนิติบุคคลไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเป็นการเฉพาะ ส่งผลให้นิติบุคคลเกิดความระมัดระวังในการประกอบกิจการ ทำให้การดำเนินการบังคับโทษกับนิติบุคคลเป็นไปได้โดยชอบธรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ

6.3 ประเทศอังกฤษ

การลงโทษปรับกับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายการจัดตั้งบริษัทเอกชนจำกัดคนเดียวของประเทศอังกฤษนั้น เนื่องด้วยระบบกฎหมายอังกฤษยอมรับแนวคิดทฤษฎีสภาพบุคคลที่แท้จริงของนิติบุคคลมาอย่างยาวนาน จึงถือเอาการกระทำและเจตนาของบุคคลผู้เป็นเสมือนจิตวิญญาณของนิติบุคคลเป็นเจตนาและการกระทำของนิติบุคคลด้วย ซึ่งผลของระบบความยุติธรรมทางอาญาในกฎหมายอังกฤษ และการปฏิรูปกฎหมายบริษัทเอกชนจำกัด ส่งผลให้บริษัทเอกชนจำกัดมีอัตราการจดทะเบียนเพิ่มขึ้นกว่าปีละ 300,000 ราย (Jefferson, 2001)

7. แนวทางการแก้ไขโทษปรับตามร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ....

จากการศึกษาบทกำหนดโทษตามร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ.... ซึ่งบัญญัติบทลงโทษโดยยึดถือเอาตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับโทษปรับเป็นโทษหลักและโทษจำคุกเป็นโทษรอง หรือบังคับใช้ทั้งสองกรณีขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล ตามความร้ายแรงในการกระทำผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้น เมื่อผู้วิจัยทำการพิจารณาถึงขนาดของโทษปรับที่ระบุตามร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ.... พบว่าอัตราโทษปรับอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับที่เหมาะสมอยู่มาก ซึ่งมีผลในการป้องปรามการทำผิดได้น้อยมาก เนื่องจากผู้ฝ่าฝืนกฎหมายลักษณะนี้มักเป็นกลุ่มผู้ประกอบการ และนิติบุคคลที่มีรายได้สูง หากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำผิดเกินกว่าค่าปรับที่ต้องจ่าย ย่อมมีความเป็นไปได้สูงที่นิติบุคคลหรือผู้ประกอบการจะยอมจ่ายค่าปรับโดยที่ความผิดนั้นยังคงอยู่ อัตราค่าปรับที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวอาจเป็นผลจากกรณีต่างๆ ดังนี้

7.1 ใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้

ดังแนวคิดการลงโทษปรับของประเทศเยอรมนีมีหลักการ คือ โทษปรับต้องก่อให้เกิดผลในลักษณะของการที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับบทเรียน สามารถเตือนและข่มขู่ผู้กระทำความผิดในเรื่องการที่ต้องสูญเสียเงินทอง ได้รับความลำบาก และสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้กระทำความผิดได้ (กฤตยา, 2560) ในการลงโทษที่เป็นตัวเงินตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับโทษปรับโดยระบบโทษปรับแบบตายตัว ซึ่งมีการบัญญัติค่าปรับสูงสุดและต่ำสุดไว้ในแต่ละฐานความผิดอย่างชัดเจน อันเป็นอุปสรรคในการลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคล และการป้องปรามการทำผิดซ้ำในกลุ่มอาชญากรผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจหลักเกณฑ์ที่ดูจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับมากที่สุด คือ การกำหนดอัตราค่าปรับให้สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจโดยคำนวณจากอัตรารายได้ของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ เพื่อให้การลงโทษและการบังคับคดีเป็นไปอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากที่สุดจึงเห็นควรให้มีการปรับมาใช้การลงโทษปรับแบบปรับตามวันและรายได้ ซึ่งมีแนวทางและขั้นตอนในการคิดคำนวณค่าปรับดังนี้

สูตรคำนวณค่าปรับตามรายได้ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ

1) กำหนดหน่วยวันปรับ ศาลจะพิจารณาถึงความรุนแรงของอาชญากรรม แรงจูงใจ เครื่องมือที่ใช้และสภาพแวดล้อมในการกระทำผิด ตลอดจนประวัติการก่อคดีที่ผ่านมา ดังข้อมูลการกำหนดจำนวนวันปรับในกฎหมายต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น

1.1) ประเทศเยอรมันบัญญัติจำนวนวันปรับไว้ที่ไม่น้อยกว่า 5 วัน และไม่เกิน 360 วัน และค่าปรับที่ใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องไม่ต่ำกว่า 1 ยูโรและไม่เกิน 30,000 ยูโรต่อวันปรับ

1.2) ประเทศฝรั่งเศสบัญญัติจำนวนวันปรับไว้ที่ไม่น้อยกว่า 1 วัน และไม่เกิน 360 วัน และค่าปรับที่ใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องไม่ต่ำกว่า 1 ยูโรและไม่เกิน 30,000 ยูโรต่อวันปรับ

1.3) ประเทศสวีเดนบัญญัติจำนวนวันปรับไว้ที่ไม่น้อยกว่า 30 วัน และไม่เกิน 150 วัน และค่าปรับที่ใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องไม่ต่ำกว่า 3.50 โครนสวีเดนและไม่เกิน 117 โครนสวีเดนต่อวันปรับ เป็นต้น

ข้อดีในการกำหนดช่วงของหน่วยวันปรับที่กว้างจะทำให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาตัดสินตามสภาพการณ์ของความผิดแต่ละฐานได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามโทษปรับที่ไม่ได้กำหนดกรอบเพดานขั้นสูงสุดของค่าปรับไว้ อาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการกำหนดอัตราค่าปรับ และอาจเป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่มีรายได้น้อยไม่เกรงกลัวต่อการกระทำความผิด เนื่องจากต้นทุนของการกระทำความผิดจะมีขนาดลดลงตามสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด

2) ประเมินรายได้สุทธิต่อวันของผู้กระทำความผิด เพื่อใช้ในการกำหนดค่าปรับตามสูตรการคำนวณค่าปรับ ซึ่งเป็นรายได้สุทธิที่หักรายจ่ายที่จำเป็นแล้ว เช่น ค่าเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว หนี้สินที่ต้องชำระ และภาษีเงินได้ ดังกรณีการจัดตั้งบริษัทจำกัดในประเทศไทยจะต้องหักรายจ่ายในส่วนของการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งกรมสรรพากรระบุว่าต้องชำระเป็นเงิน 20 เปอร์เซ็นต์ของกำไรสุทธิที่ต้องเสียภาษี ศาลจึงต้องนำอัตราการเสียภาษีในลักษณะนี้ของผู้กระทำความผิดเข้ามาพิจารณาด้วย โดยศาลอาจได้ข้อมูลทางการเงินของผู้กระทำความผิดมาจากการเข้าถึงข้อมูลทางการเงินและการเสียภาษีของผู้กระทำความผิดโดยตรง หรือประเมินจากข้อมูลที่ได้จากพนักงานสอบสวนและกระบวนการไต่สวนผู้กระทำความผิดของศาลในเบื้องต้น จากนั้น จำนวนวันปรับและรายได้ต่อวันของผู้กระทำความผิดที่ได้จากการพิจารณาของศาลจะถูกนำมาคำนวณดังสูตรคำนวณที่ได้กล่าวถึงในข้างต้น

7.2 การกำหนดเพดานขั้นสูงสุดของโทษปรับจะต้องคำนึงถึงอัตราเงินเฟ้อ

การกำหนดโทษปรับสูงสุดไม่ได้คำนึงถึงเงินเฟ้อ เมื่อทดลองนำกฎหมายที่บังคับใช้มาเป็นเวลานานปรับด้วยเงินเฟ้อ จะเห็นว่าโทษปรับที่แท้จริงมีค่าลดลงตามอัตราเงินเฟ้อ จากข้อมูลในตารางที่ 4 (ดัดแปลงจาก สมเกียรติ และคณะ, 2554) แสดงการเปรียบเทียบอัตราโทษปรับที่บังคับใช้ตั้งแต่ปีที่บัญญัติกฎหมาย กับค่าปรับที่นำเอาอัตราเงินเฟ้อซึ่งคำนวณจากค่าดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยของปี พ.ศ. 2564 เข้ามาปรับเพื่อให้ได้ค่าปรับที่แท้จริงที่ควรจะเป็นในขณะนั้น ตัวอย่างเช่น ตามประมวลกฎหมายอาญา หมวดที่ 3 มาตรา 266 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสาร มีโทษจำคุก 1-10 ปี และปรับ 20,000 - 200,000 บาท ซึ่งถูกบัญญัติไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เมื่อนำอัตราเงินเฟ้อของปี พ.ศ. 2564 เข้ามาปรับ พบว่ากฎหมายดังกล่าวควรได้รับการเพิ่มโทษปรับสูงสุดเพิ่มขึ้น 1.7 เท่า กล่าวคือ ควรเพิ่มค่าปรับสูงสุดจาก 200,000 บาท เป็น 427,067 บาท เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน ขนาดของโทษยังคงมีระดับต่ำกว่าความเหมาะสมอยู่มาก ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เอื้อประโยชน์ให้แก่นิติบุคคลในการฝ่าฝืนกฎหมายและกระทำความผิดซ้ำ หากร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียวยุค... นำโทษปรับตามวันและรายได้มาปรับใช้ ย่อมทำให้โทษปรับอยู่ในระดับที่เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา และสามารถปรับเปลี่ยนขนาดของค่าปรับได้ตามอัตราเงินเฟ้อ อีกทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำภายหลังการชำระค่าปรับของความผิดที่ให้ผลประโยชน์สูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4 แสดงค่าปรับที่ควรจะเป็นในปัจจุบันเพื่อให้มีค่าที่แท้จริงเท่ากับปีที่บัญญัติกฎหมาย

ความผิดตามกฎหมาย (ประมวลกฎหมาย อาญา)	ตัวอย่างบทลงโทษ	ปี พ.ศ. ที่บัญญัติ กฎหมาย	ค่าปรับที่ควรจะเป็น (พ.ศ. 2564)	
			(บาท)	เพิ่มขึ้น (เท่า)
ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร	ม.266 ปลอมเอกสารราชการ พินัยกรรม ใบหุ้น ตั๋วเงิน บัตรเงินฝาก: จำคุก 1-10 ปี และปรับ 20,000-200,000 บาท	2535	42,707 – 427,067	1.7
ความผิดเกี่ยวกับ บัตรอิเล็กทรอนิกส์	ม.269/1 ทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม: จำคุก 1-5 ปี และปรับ 20,000-100,000 บาท	2547	25,811 – 129,056	1.29
ความผิดฐานหมิ่น ประมาท	ม.328 หมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา: จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	2535	427,067	2.1
พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอัน เกิดจากการใช้เช็ค	ม.4 ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค: ปรับ ไม่เกิน 60,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ	2534	133,471	2.2

สรุปผล

รูปแบบของโทษปรับที่บังคับใช้อยู่ในร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ.... คือ โทษปรับแบบตายตัว โดยกำหนดอัตราค่าปรับเป็นเพดานขั้นสูงสุดและต่ำสุดเอาไว้ เพื่อให้ศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการลงโทษปรับโดยต้องปรับไม่ต่ำกว่าและไม่สูงกว่าที่กฎหมายกำหนด การบัญญัติโทษปรับแบบตายตัวตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่อาจป้องปรามการทำผิดของผู้กระทำผิดที่เป็นนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลของบริษัทได้ เนื่องจากมักเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ให้ประโยชน์สูงต่อผู้กระทำผิด จึงควรแก้ไขให้มีการใช้โทษปรับที่หนักขึ้นโดยนำระบบโทษปรับตามวันและรายได้เข้ามาใช้ลงโทษ ทำให้ค่าปรับมีอัตราที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะสามารถยับยั้งหรือป้องปรามการกระทำผิดที่ให้ประโยชน์สูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ขนาดของโทษปรับที่สูงขึ้นอาจส่งผลให้ผู้ประกอบการเกรงกลัวจนไม่กล้าจัดตั้งนิติบุคคล อีกทั้งการที่ไทยจะนำโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) มาปรับใช้บังคับกับไทยอย่างเช่นที่ต่างประเทศนำมาใช้บังคับนั้นอาจเป็นไปได้ยากเนื่องจากระบบการคำนวณรายได้บุคคลของไทยนั้นยังไม่มีศักยภาพเพียงพอ ฐานในการเก็บข้อมูลรายได้ประชากรของรัฐยังขาดประสิทธิภาพ และมุมมองของสังคมไทยที่ยังคงมองว่า ความผิดอย่างเดียวกันก็ควรได้รับโทษอย่างเท่าเทียมกันจึงจะยุติธรรม ผลการวิเคราะห์และศึกษาเกี่ยวกับโทษปรับในงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นเสมือนภาพสะท้อนของปัญหาที่พบ และแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การบังคับตามร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ.... มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2560). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 3 ลักษณะ กรุงเทพฯ: 22 หน้าที่และบริษัท. ชริตา ฤทธิธรรมธาดา. (2560). การจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียวโดยนิติบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- พิชยนต์ นิพาสพงษ์. (2542). โทษปรับโดยกำหนดตามรายวันและรายได้ (Day Fine). วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิรุฬห์ โตศุภวรรณ. (2532). การลงโทษปรับทางอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2564, จาก <https://www.dbd.go.th>
- ร่างพระราชบัญญัติบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ.... (ฉบับผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2563). ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2564, จาก <https://www.krisdika.go.th>
- บุญเลี้ยง วงศ์สัมพันธ์. (2556). ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล: ศึกษาเปรียบเทียบ ตามกฎหมายลาว-ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิยธิดา บุญพา. (2558). การบังคับใช้โทษทางอาญา: ศึกษากรณีมาตรการยึดทรัพย์สินใช้แทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วงศ์ศิริ ศรีรัตน์. (2536). ความรับผิดทางอาญาของผู้บริหารนิติบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนยวิวิจัยและให้คำปรึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลของประเทศไทยกับประเทศต่างๆในประชาคมอาเซียน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Beretka, K. (2010). Concept of single member companies in the light of EU harmonization: comparative analysis of Serbia. Germany: United Kingdom: LL.M. short thesis Central European University.
- Elena, K.R. (2015). Day-Fines: Should the Rich Pay More?”. Review of Law & Economics, 11(3), 481–501.
- Jefferson, M. (2001). Corporate criminal liability: The problem of sanctions. The Journal of Criminal Law, 235-236.
- Klaus, J.M. (2006). The GmbH a guide to the German limited liability company. Beck, Kluwer Law International.
- Piehl, A.M. and Williams, G. (2010). Institutional Requirement for Effective Imposition of Fines. Presented at the National Bureau of Economic Research conference on “Economical Crime Control” in Berkeley, California, January 15-16, 2010.